

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)

12–13 травня 2016 року
м. Тернопіль

У двох томах
ТОМ 2

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2016

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 2. – 364 с.

інфекційних і неінфекційних дерматозів та пухлин. Висвітлення регіональної специфіки ВІЛ-інфекції/СНІДу під час викладання дерматовенерології студентам, лікарям-інтернам та лікарям-слухачам різних спеціальностей підвищить рівень знань медичних фахівців з аспектів даної проблеми, сприятиме покращенню діагностики й своєчасному лікуванню таких пацієнтів, а в цілому – попередженню поширення ВІЛ-інфекції на території країни.

Література

1. Дерматологические аспекты ВИЧ-инфекции (собственные наблюдения) / И. В. Кулешов, В. Н. Лин, Н. Н. Цабак, А. М. Кириуцов // Укр. журн. дерматол., венерол., косметол. – 2013. – № 2 (49). – С. 145-148.
2. Дерматология, венерология : підручник // За ред. проф. В. І. Степаненка. – К. : КІМ, 2012. – 848 с.
3. Никоненко О. С. Актуальні питання імплемента-

ції Закону України “Про вищу освіту” в післядипломній підготовці медичних спеціалістів / О. С. Никоненко, С. Д. Шаповал, С. М. Дмитрієва // Мед. освіта. – 2005. – № 2 (66). – С. 61-63.

4. Радионов В. Г. Особенности течения СПИД-ассоциированных заболеваний кожи и слизистых оболочек / В. Г. Радионов, Т. З. Когония, Е. Г. Загайнова // Укр. журн. дерматол., венерол., косметол. – 2012. – № 4 (47). – С. 125-131.

5. Шатило В. Й. Забезпечення якості освітньої діяльності як шлях реалізації Закону України “Про вищу освіту” / В. Й. Шатило, С. В. Гордійчук // Мед. освіта. – 2015. – № 2 (66). – С. 94-98.

6. Cutaneous protothecosis in a patient with previously undiagnosed HIV infection / K. Fong, S. – I. Tee, M. S. L. Ho, J. Y. Pan // Australasian Journal of Dermatology. – 2015. – Vol. 56, № 3. – P. 71-73.

УДК 616.31-053.2:378.147(477.74-25)

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) НА КАФЕДРІ СТОМАТОЛОГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗА УМОВ КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ (КТСОНП)

О. В. Деньга, Ю. М. Коваль, М. Ф. Коновалов

Одеський національний медичний університет

EXPERIENCE OF STANDALONE WORK OF STUDENTS (SWS) ORGANIZATION AT THE DEPARTMENT OF PEDIATRIC DENTISTRY ODESSA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY UNDER CREDIT TRANSFER SYSTEM OF THE EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION (CTSEPO)

O. V. Denga, Y. M. Koval, M. F. Kononov

Odessa National Medical University

Самостійна робота студентів (СРС) – це одна з організаційних форм навчання, яка рекомендується робочим навчальним планом. Зміст цієї роботи визначається робочою програмою кожної дисципліни та орієнтується на вимоги Галузевих стандартів освіти – освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) фахівця. Навчальний матеріал, який кафедрою винесений на СРС, тобто передбачений для самостійного опрацювання та своєчасно опанований студентом, підлягає підсумковому контролю тожньо з розділами програми дисципліни, які опрацьовуються під час аудиторних занять. Найважливішим і домінуючим компонентом самостійності особистості є її вміння приймати рішення, контролювати процес їхньої реалізації, а також нести відповідальність за наслідки своїх дій.

У статті підкреслюється, що навчання студентів стратегії і тактиці самостійного прийняття рішень є можливим за допомогою проблемного навчання, навчальних дискусій і вирішення практичних задач знов-таки проблемного характеру (аналіз конкретних ситуацій під час аудиторних занять).

Standalone work of students (SWS) – is one of organizational learning, which recommended working curriculum. The content of the work is determined by the work program of each discipline and focuses on the demands of the industry standard of education – educational and professional program (EPP) and educational qualification characteristics (EQC) of specialist. Teaching material submitted to the plan of the SWS by the department, that provides for self-study and promptly seized upon a student shall be final control such as partitioning program disciplines that are handled in the classroom. The most important and dominant component of personal autonomy is its ability to make decisions, control the process of their implementation, and bear the consequences of their actions.

The article emphasizes that teaching students strategies and tactics and decision-questionnaire individually is possible by problem-on-learning, educational discussions and solving practical problems again troubled character (analysis of specific situations during classes).

Вступ. Самостійна робота студентів (СРС) – це одна з організаційних форм навчання, яка регламентується робочим навчальним планом. Зміст цієї роботи визначається робочою програмою кожної дисципліни й орієнтується на вимоги Галузевих стандартів освіти – Освітньо-професійної програми (ОПП) та Освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) фахівця.

Навчальний матеріал, який кафедрою винесено на СРС, тобто передбачений для самостійного опрацю-

вання та своєчасно опанований студентом, підлягає підсумковому контролю нарівні з розділами програми дисципліни, які опрацьовуються під час аудиторних занять.

Найважливішим і домінуючим компонентом самостійності особистості є її вміння приймати рішення, контролювати процес їхньої реалізації, а також нести відповідальність за наслідки.

Навчання студентів стратегії і тактиці самостійного прийняття рішень є можливим за допомогою проблемного

навчання, навчальних дискусій і вирішення практичних задач проблемного характеру (аналіз конкретних ситуацій) під час аудиторних занять [1].

Мета роботи. Підвищення ефективності організації та проведення самостійної роботи студентів (СРС) на клінічних кафедрах вищих медичних навчальних закладів (ВМНЗ) України шляхом популяризації досвіду проведення СРС на кафедрі стоматології дитячого віку ОНМедУ.

Основна частина. На виконання Закону України «Про вищу освіту», наказу МОН України від 26.01.2015 р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», листа МОН України від 13.03.2015 р. № 1/9-126, рішення Вченої ради ОНМедУ від 16 квітня 2015 р. введено в дію нові навчальні плани водночас на всіх курсах з 01 вересня 2015 р. [2-5]. Згідно скорегованого навчального плану 2010 р. у новій редакції, який побудовано за Європейською кредитно-трансферною накопичувальною системою тижневе навантаження становить 22,0 – 23,5 навчальних годин для студента. Обсяг самостійної роботи складає в середньому до 50,5% від загального навантаження.

Самостійна робота на кафедрі стоматології дитячого віку забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, компакт-диски тощо. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література. Методичні матеріали для самостійної роботи повинні передбачити можливість проведення самоконтролю.

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретних дисциплін, що вивчаються на кафедрі, здійснюється у бібліотеці, філії бібліотеки, її читальному залі і залі електронних носіїв інформації, навчально-методичному кабінеті і навчальних кімнатах кафедри, комп'ютерному класі, а також у домашніх умовах.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений навчальним планом для засвоєння в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль (диф. залік, іспит) поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався в ході аудиторних навчальних занять.

Планування і організація робочого часу на кафедрі ведуться на основі наступних приблизних рекомендацій:

- робочий час студента: 6,5 годин (аудиторні заняття – 4,5 год., самостійна робота – 2 год.);
- наукова робота, громадська культурно-масова, спортивна, читання журналів, газет, художньої літератури тощо: від 4 до 5 годин.

Аналіз попереднього досвіду свідчить про те, що такий розклад робочого часу студентів на перших роках навчання є найбільш оптимальним.

Позитивний ефект значно збільшується, коли самостійна робота фіксується і проводиться за розкладом занять, при участі викладача, у відведеному для цього місці (аудиторія, метод. кабінет кафедри, зал електронних носіїв інформації тощо).

При впровадженні кредитно-трансферної системи організації навчального процесу одним з головних напрямків роботи кафедри, предметної циклової методичної комісії є планування СРС, що має бути проведене правильно і у відповідності до профілю спеціальності «стоматологія», можливостей навчального плану, що є основним регламентуючим документом, та змісту дисципліни.

Однією з основних педагогічних технологій системи ECTS (2005 р.) є «навчання – в центрі студент (student – centred)», особливостями якої є:

- навчання за індивідуальним планом;
- велика частка самостійної роботи, що контролюється;
- застосування залікових кредитів та їх присвоєння студентам, які успішно завершили вивчення дисципліни, або її частини (студенти не одержують кредитів ECTS просто за відвідування занять). Кредит містить значну частину СРС.

ECTS має акумулюючі функції – чітке визначення обсягів проведеної студентом роботи з урахуванням усіх видів навчальної та наукової діяльності. Сума кредитів визначає на що здатний студент, який навчається за тією чи іншою програмою з дисципліни. В значній мірі це віддзеркалює його бажання і здібності до самостійної роботи.

Педагогічна технологія «student – centred», яка є фундаментальною в новому (2005 р.) навчальному плані, створює основу для навчання студента, особистості вчитися протягом життя. Відпрацювання навичок такого навчання відбувається, в основному, під час СРС.

Види самостійної роботи студентів:

- пошук і вивчення додаткової літератури;
- конспектування матеріалу, складання планів, тез;
- кодування інформації (створення алгоритмів, схем, структурно-логічних схем лекції, заняття, теми взагалі, графіків тощо);
- написання рефератів, звітів, анотацій, доповідей, історій хвороби;
- виступ з повідомленнями на семінарських заняттях;
- чергування в клініці поза межами навчального часу;
- виконання фрагменту наукової роботи кафедри (дослідницька робота) з оформленням тез на конференцію, олімпіаду.

Складність змісту і методів дослідницької роботи студентів на кафедрі залежить від етапу навчання.

На 2-му курсі кафедра використовує такі види самостійної роботи студентів при вивченні розділу «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології»:

- пояснювати і доводити причинно-наслідкові зв'язки явищ;
- порівнювати, узагальнювати, оцінювати факти і явища;
- удосконалювати роботу над літературою, готуючи реферативні повідомлення;
- самостійно опановувати, поза межами навчального часу, навички догляду за хворими;
- використання частково-дистанційного навчання, шляхом роботи з матеріалами сайту кафедри.

На 3-му і старших курсах (4-му та 5-му) при вивченні розділів «Профілактика стоматологічних захворювань» та «Дитяча терапевтична стоматологія» кафедра рекомендує:

- написання рефератів;
- підготовка доповідей на наукові конференції;
- участь в предметних олімпіадах;
- чергування в клініці поза межами навчального часу;
- участь в обстеженні хворих, участь в медичних нарадах тощо.

В організації самостійної роботи студентів на кафедрі стоматології дитячого віку велику роль відіграє викладач і особливо той, що веде лекційний курс і проводить групові заняття в навчальних групах. Вже з першої лекції студенти отримують від викладача методичні вказівки з організації самостійної роботи у всіх її різноманітних формах навчання.

Педагогічне керівництво викладача самостійною роботою студентів здійснюється за декількома напрямками:

- викладач, як безпосередній організатор самостійної роботи студентів, формує у них потребу в пошуках наукових істин, в поглибленому аналізі життєвих явищ, розвиває здатність приймати правильні та обгрунтовані рішення;

- викладач забезпечує виконання термінів самостійної роботи, її ритмічність, не допускає нераціонального перевантаження окремими видами самостійної роботи;

- викладач спрямовує самостійну роботу як за змістом, так і в методичному відношенні. В постійному спілкуванні зі студентами він виховує у них почуття відповідальності за самоосвіту, сприяє виробленню навичок, вмінь, звичок, потреби у самостійній праці;

- викладач надає студентам кваліфіковану допомогу у складанні ними особистих планів самостійної роботи, у раціональному розподілі бюджету часу, у вивченні та узагальненні кращого досвіду самостійної роботи, проводить співбесіди щодо методики конспектування лекцій, роботи з книгою, використанню електронної техніки тощо;

- під час індивідуальної роботи викладач встановлює ступінь вивчення рекомендованої літератури, створює уявлення про те, хто і як працює над нею, які труднощі відчують студенти у процесі самопідготовки, надає їм необхідну методичну допомогу;

- важливим завданням викладача є спонукання студентів до самостійного пошуку і читання додаткової літератури, з урахуванням того, що ця робота найчастіше виходить за межі обов'язкових завдань і тому будується на добровільних засадах, особистій зацікавленості студента;

- педагогічне керівництво самостійною роботою студентів завершується різноманітними заохоченнями тих, хто активно працює з літературою, комп'ютерними та іншими джерелами інформації.

Сучасна організація навчального процесу, вибір сучасних освітніх технологій висуває і нові вимоги до викладачів. В умовах нових підходів до освіти викладач все більше виступає в якості теоретика, консультанта, експерта, координатора навчання. З переважно лектора він поступово перетворюється на інструктора (тьютора). Викладачі нашої кафедри постійно відслідковують наукові досягнення, інтегрують їх в навчальний процес, володіють навичками міжособистісного спілкування, використо-

вують нові методи викладання – ділові ігри, кейсів метод, роботу слухачів у команді, динамічно оволодівають технологіями дистанційного навчання тощо.

В цьому, з нашої точки зору, і складається основне функціональне призначення викладача в організації самостійної роботи студентів.

Висновки. Аналіз досвіду проведення самостійної роботи студентів на кафедрі стоматології дитячого віку ОНМедУ дозволяє зробити наступні висновки.

1. Самостійна робота студентів повинна бути невід'ємною частиною їх навчальної діяльності. Тільки в такому разі університет може підготувати майбутнього лікаря як особистість, яка міцно стоїть на могутньому інтелектуальному фундаменті.

2. Правильна організація самостійної роботи, її ефективність залежить, перед усім, від самого студента, усвідомлення ним того факту, що він повинен чітко спланувати самостійну роботу, скласти індивідуальний план-графік, розподілити час на різні види роботи.

3. В умовах нових підходів до вищої освіти сучасному викладачеві має бути притаманний високий рівень інформаційної культури, яка визначає його вміння використовувати увесь арсенал інформаційних технологій в навчальному процесі.

4. Навчання студентів стратегії і тактиці самостійного прийняття рішень є можливим за допомогою проблемного навчання, навчальних дискусій і вирішення практичних задач знов-таки проблемного характеру (аналіз конкретних ситуацій під час аудиторних занять).

Література

1. Рогачевський О.П., Чернецька О.В., Пашенко Т.І. Організація самостійної роботи студентів / Рецензент проф. Кресюн В.Й. Од. нац. мед. університет. Одеса. – 2015. – с. 27.

2. Закон України «Про вищу освіту».

3. Наказ МОН України №47 від 26.01.2015 р. « Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік».

4. Лист МОН України №1/9-126 від 13.03.2015 р.

5. Рішення Вченої ради ОНМедУ від 16 квітня 2015 р. «Про введення нових навчальних планів водночас на всіх курсах з 01 вересня 2015 р.».

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Н. Ф. Дмитрієнко, І. В. Запорожець, С. О. Краснікова

Харківський національний медичний університет

Стратегічною метою навчання іноземної мови є розвиток у студента рис мовної особистості, що дозволяє йому стати ефективним учасником міжкультурної комунікації.

Компонентами формування мовної особистості, крім формування лінгвістичної (теоретичні знання про мову) і мовної (практичне володіння мовою) компетенцій, є також розвиток комунікативної (використання мови відповідно до ситуації спілкування, навички правильної мовної поведінки) та культурологічної (входження в культуру мови, що вивчається, подолання культурного бар'єру в спілкуванні) складових. Їх вдосконалення формує модель психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності іноземних студентів-медиків.

Метою статті є обгрунтування шляхів формування мовної особистості майбутнього лікаря.

На нашу думку, сприяти формуванню мовленнєвої культури майбутнього лікаря, обговорюючи найважливіші проблеми медичної деонтології, ілюструючи різні типи поведінки лікаря і пацієнта, зокнайкраще дозволяє художня література.

Ураховуючи це, кафедрою мовної підготовки іноземних громадян Харківського національного медичного університету був розроблений спецкурс "Медицина у творах світової художньої літератури" для іноземних студентів із ближнього та далекого зарубіжжя.

Досягнення поставленої мети спецкурсу здійснюється насамперед шляхом комплексної та систематичної роботи